

Yükseköğretimin Fırtınalı Sularında Boğaziçi Üniversitesi'nde Başlayan Yolculuk

Yazar: Üstün Ergüder
Yayınevi: Doğan Kitap
Basım yılı: 2015
Sayfa sayısı: 544
ISBN: 978-605-09-2276-9

Prof. Dr. Üstün Ergüder'in kaleme aldığı, Aytaç Demirci'nin editörlüğünü üstlendiği “Yükseköğretimin Fırtınalı Sularında Boğaziçi Üniversitesi'nde Başlayan Yolculuk” kitabı biyografi olmanın ötesinde derin analizler içeren ve yükseköğretimde yakın tarihte yaşanan gelişmelere ışık tutan bir eser. Yazar “... Boğaziçi Üniversitesi deneyimini bir “case” (vaka) olarak kullanıp yüksek eğitim hayatımız, üniversite yönetimi, akademik özgürlük, devlet-toplum-üniversite ilişkileri, küreselleşme ve yüksek eğitim gibi konulara analitik bir çerçeve içinde...” yaklaşmaktadır. Prof. Dr. Üstün Ergüder'in meslektaşları ve arkadaşları tarafından yapılan söyleşilerin de kitapta yer alması, yaşanan olaylara hem farklı görüş açıları katmakta hem de farklı deneyim ve analizler ile kitabı zenginleştirmektedir. Yazar kitabın en önemli amacını “... Türkiye için çok önemli olduğunu düşündüğüm bir kurum, Boğaziçi Üniversitesi bağlamında tarihe bir not düşebilmektir. İleriye bakabilmenin, geçiği tasarlayabilmenin ancak geçmişini iyi bilmek ve anlamakla mümkün olduğunu düşünüyorum.” satırlarıyla dile getirmiştir. Yazar bu konuda başarılı olunup olunmadığının takdirini okuyucuya bırakmıştır. Ben kitabın başarısının daha ilk sayfalardan itibaren kendisini hissettiren objektifliğine, samimiyetine, yeri geldiğinde özeleştirici yapabilmesine bağlıyorum. Olaylar, gelişmeler siyah veya beyaz diye verilmemiş, derinlemesine analizler yapılmış, alınan kararlarda doğru olmayan yanlar varsa tüm dürüstlüğüyle bu konular tartışılmış. İşte bu şeffaf, samimi ve olabildiğine dürüst dil sizi içine çekiyor, benzerlikleri yakalayıp birçok konuda ‘acaba ben olsam ne yapardım’ sorusuna cevap arıyorsunuz.

Eser yedi bölümden oluşuyor; ilk bölümün ismi “Yaşama Doğru İlk Adımlar.” Bu bölümde yazarın çocukluk yılları ve ailesi, o yıllardaki Ankara ve İstanbul hakkında bilgiler bulunmakta. Takip eden bölümlerde olduğu gibi bu bölümde de anlatılanlar, paylaşılan fotoğraflarla zenginleştirilmiş. Robert Ko-

leji, Manchester Üniversitesi lisans eğitimi ve ABD Syracuse Üniversitesi'ndeki doktora yılları bu bölümde anlatılmış. ABD ve İngiltere'deki Yükseköğretimin karşılaştırılması da bu bölümde yer alıyor. Sayfalarda okurken sizi gülümseten birçok kısım mevcut. Benim özellikle hoşuma giden, İngiltere'deki mülakat sınavlarında yaşananlar ve altmışıncı sayfada anlatılan, Üstün Ergüder hocamızın seyretmek zorunda kaldığı ameliyat(lar). “Eve Dönüş” bölümünde Robert Kolej Yüksek'in Boğaziçi Üniversitesi olması, askerlik yılları, 6–7 Eylül olayları, yükseköğretimdeki gelişmeler, yazarın doktora sonrası yurtdışı çalışmaları, YÖK'ün kurulması ve üniversiteler üzerindeki etkisi anlatılırken, yazarı ve ailesini daha yakından tanıyoruz. ABD'deki eğitim ve Türkiye ile karşılaştırması gibi konular da bu bölümde yer almaktadır. “Neden Rektör Olmak İstedim?” başlıklı üçüncü bölümde, seksenli yıllardaki YÖK'ün Boğaziçi Üniversitesi'ne olumsuz müdahaleleri ve bunlar ile nasıl mücadele edildiği anlatılmaktadır. Yazarın farklı idari görevleri sonrasında arkadaşlarının “sen neden rektör olmuyorsun?” sorularının yoğunlaşması ile rektörlük fikrinin şekillenmesi ve Mayıs 1992 tarihinde gayri resmi temayül belirleme seçiminde en yüksek oyu alması, seçimin YÖK'te ve diğer üniversitelerde oluşturduğu yankılar ve 2547 sayılı kanun ve getirdiği merkeziyetçi yapılanmanın ele alındığı bu bölümde ayrıca 17 Temmuz 1992'de yapılan resmi seçimde en yüksek oyu alan Ergüder'in seçimle atanan ilk rektör olması, heyecanla çalışacak bir yönetim kadrosunu belirlemesi ve stratejik plan oluşturma amacı anlatılmaktadır. Dördüncü bölüm “Rektörün Seyir Defteri” adını taşımaktadır. Takım oyununa dayanan, yatay bir organizasyon şeması şeklinde farklı ekiplerin bağımsız ama koordineli çalışabilmesinin önemi ile başlayan bölüm, kurumun başarısı için rektörün yetenekli ve çalışkan bir yönetim takımı kurması, onları yetkilendirmesi ama gerektiğinde tüm sorumluluğu tek başına alabilmesinin gerektiğini ifade etmektedir. Bu bölümde

ayrıca, yapılan kalite çalışmaları ve sadece Türkiye’de değil Avrupa’da da bir ilk olarak Boğaziçi niversitesi’nde stratejik planın hazırlanıp uygulamaya konulması tartışılmaktadır. En detaylı yazılan bölümlerden birini oluşturan bu bölümde, “Kalite Peşinde Bir niversite” adındaki beşinci bölümde olduğu gibi yapılanlar ve yapılmaya çalışılanlar tüm detayları ile ortaya konulmaktadır. Bu bölümler tecrübelerin aktarılması, yapılan çalışmalar ve bunların analizlerini içermesi bakımından önem taşımaktadır. Bu bölümler, Prof. Dr. Üstün Ergüder hocanın rektörlük yaptığı 1992–2000 yıllarını kapsamaktadır. Avrupa niversiteler Birliği Kalite Değerlendirme sürecinde yapılan alışmalar, Magna Charta Observatory Konsey yeliği (2004–2009) ve başkanlığı (2009–2013) alışmalarına da bu bölümlerde yer verilmiştir. “Boğaziçi Sonrası: Sabancı niversitesi ve Yeni Projeler” adlı altıncı bölümde, devlet niversiteleri ve vakıf niversiteleri karşılaştırmaları yapılmakta ve özellikle Boğaziçi gzlgnden vakıf niversiteleri değerlendirilmektedir. Tabii ki yazarın 2000’li yıllarda başta Sabancı niversitesi olmak üzere farklı vakıf üniversitelerinde edindiği tecrübe buna olanak sağlamaktadır. Ayrıca yenilikçi projeler olarak İstanbul Politikalar Merkezi ve Eğitim Reformu Girişimi de bu bölümde yer almaktadır. Eserin son bölümü “yknn Sonu: Bu Yolculuk Ne Anlama Geliyor?” ismini taşımaktadır. Bu bölümde eğitim ile ilgili genel değerlendirme ve analizlere yer verilerek sorunlar için zm nerileri getirilmiştir.

Kitap özelde yükseköğretim kurumlarında her düzeyde yöneticilik görevinde bulunan akademisyenlere hitap ediyor, genelde ise eğitim ile ilgili tüm i ve dış paydaşlara tecrübe ve bilgilerin aktarılmasını sağlıyor. Tabii ki Boğaziili akademisyen ve öğrenciler kitaptan daha farklı bir zevk alabilirler, fakat (benim gibi) Boğaziçi niversitesi ile yolu keşişmeyen akademisyenler veya öğrenciler için bu bir dezavantaj değil. Olaylar ve gelişmelerin anlatımı sizin hem kurumunu tanımanızı sağlıyor hem de çoğunlukla benzer sorunların sizin kurumlarınızda da yaşandığını hatırlamanıza yol açıyor.

Kitabı okurken sizi etkileyecek özelliklerden birisi ne kadar şeffaf, samimi ve akıcı bir üslup kullanıldığı olacaktır. Bu nedenle 544 sayfalık kitabı elinize aldığınızda kolayca bırakamıyorsunuz, sizi hemen içine çekiyor, bu yüzden birkaç oturuşta kitabı bitirmeniz mümkün. Fakat kitabı bir kere okumanın, birçoğumuz için yeterli olmayacağını düşünüyorum, nk ikinci ve takip eden okumalarda farklı ayrıntılar yakalanıp, satır aralarına nüfuz edilip, farklı zevkler alınıyor. Bu anlamda kitap okunup rafa kaldırılacak bir eserden çok bir başucu kitabı. Ayrıca, genel olarak eğitimle ve özellikle niversiteler ile ilgili arkadaşlarımız için güzel bir hediye.

Prof. Dr. Naci Tolga Saruç

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, İstanbul
tolgasaruc@gmail.com